

SCOLA ROMANA.

Foia pedagogica si didactica

pentru interesele institutelor de cultura si ale organelor acestora.

Edata si redigata de

BASILIU PETRI.

Ese odata in septemana, Vineri'a. Pretiulu pe unu anu 5 fl., pe diumetate 2 fl. 50 cr. — Pentru insertiuni: câte 5 cr. de siru si timbrulu.

Sabiiu, 10 Iuniu v. 1877.

Prenumeratiunile si corespundintiele sunt a se adresá la: Redactiunea „Scólei romane“ in Sabiiu (Hermannstadt, Nagy-Szeben) franco.

Religiunea cá obiectu de invetiamentu in scóele nóstre poporale.

Amu aratatu in dóua numere precedente ale „Scólei Romane“, ca obiectele reale, seau adeca obiectele, cari midilocescu directu cunóscerea lui Domnedieu, a naturei si a omului, trebue se formeze centrulu, trupin'a seau bas'a invetiamentulu din scóla.

Intre obiectele reale inse primulu locu 'lu ocupa fora nici o indoiéla — religiunea. Cáci ce este religiunea? Jean Paul respunde: „Pronunciati cu pietate cuvintele aceste: Religiunea este credintia in Domnedieu“; ér santulu evangelistu Ioanu díce: „Religiunea este impartasírea cu Domnedieu“, seau mai precisu: „impartasírea cu Tatalu prin Fiiulu“. Tóte religiunile, chiar si cele pagane, cuprindu in sene radie din adeverulu divinu; religiunea crestina inse este adeverulu. Nici o religiune nu dá, nu póte dá, ce dá si póte dá religiunea crestina. Singuru numai religiunea crestina este in stare a radicá pre omu din robí'a peccatulu si prin midilócele darulu spiritulu santu a-lu impacá érasí cu Domnedieu. Religiunea adeverata este „legatur'a nevediuata, carea unesce cele trecatórie cu cele eterne, cele pamentesci cu cele ceresci, omenimea cu Domnedieu“. In adeveru, lipsitu de religiune, omulu ar duce o viétia trista, desperata, ar cadé mai pe diosu chiar si decátu animalele. — Togmai pentru aceea si in scóla religiunea este primulu obiectu de invetiamentu, factorulu principalu alu educatiunei si instructiunei, aluatulu seau fermentulu, ce face a cresce tóta cultur'a.

Dar nu este de ajunsu, numai a admite si recunósce importantí'a religiunei cá obiectu de invetiamentu, ci se mai cere, cá propunerea si tóta tractarea ei se corespundia pe deplinu cu vederile acestea; cáci tractarea este, carea deschide fondulu culturalu alu obiectelor de invetiamentu. Specialu religiunea este piétra, pre carea unu Moisi trebue se o atinga cu toiagulu seu, pentru cá se curga din ea ap'a via a mantuirei omenesci.

Pentru cá inse tractarea religiunei se corespundia pe deplinu importantiei acestui obiectu cardinalu, se ceru intre altele urmatóriele:

1. Catechetulu se scie insusi, se scie cumu se cade, ceea ce elu este chiamatu a propune scolariloru sei. Nime nu póte dá, ce insusi nu are; ba unu proverbíu pedagogicu díce, ca invetiatoriulu, carele scie unu obiectu numai pe diumetate, póte dá din elu numai unu patrariu.

2. Dar sciinti'a singura nu este de ajunsu, ci se cere mai virtosu, cá catechetulu se aiba credintia si iubire in Domnedieu, se fia petrinsu de zelu si devotamentu catra inalt'a sa missiune si se ardia de dorintí'a, de a transplantá si in scolaríi sei adeverurile religióse, de cari elu este inspiratu. Unu pedagogu renumitu díce: „Unu dramu de credintia via face mai multu, decátu unu centenariu de invetiatura mórtá, unu picuru de iubire adeverata mai multu, decátu o mare intréga din sciinti'a tuturoru secretelor“. Nu se póte sperá nici unu resultatu, candu religiunea se va propune de catra aceea, cari o profeséza numai cu buzele, ér nu si din anima. Catechetulu se privéscá religiunea de unu lucru fórte seriosu si se o propuna cu zelu si iubire. „De asi vorbí in limb'a angeriloru, ér iubire nu am, sum cá o arama sunatória“.

3. Catechetulu trebue se cunósca si principiiele didactice, dupa cari este a se propune religiunea in scóla. Nu avemu de scopu, a espune aici metodic'a religiunei in scóla poporala, ci ne vomu marginí de asta data a relevá numai urmatóriele: Religiunea nu este oper'a esclusiva a inteligentiei; cáci atunci ómenii cei mai invetiati aru trebui se fia si cei mai religiosi. Religiunea inse nu este nici oper'a voiei seau a móralulu; cáci suntu fapte, cari paru a fi morale, in fondu inse nu suntu; ba nu este togmai cu nepotintia, cá fapte, glorificate de ómeni, inaintea lui Domnedieu se fia — crime. Religiunea este mai cu séma oper'a — semtiementulu. Togmai pentru aceea religiunea se se tracteze in scóla asia, cá scolaríi se o cuprindia si invetie nu numai cu me-

mori'a, nici chiar numai cu inteligenti'a, ci cu anim'a. Spre acestu scopu se cere, afara de cele de susu, cá catechetulu se propuna religiunea liberu, adeca fora carte, si anume istori'a biblica si bisericesca enarandu-o liberu, ér invetiaturile din catechismu desvoltandu-le liberu in forma dialogica, seau adeca — **catechisandu**. Numai asia catechetulu va fi in stare a privi neintreruptu in ochii scolariloru sei; numai asia vocea si fisionomi'a sa voru reflectá in spiratiune si bucuria faci'a de virtute, ura si dispretiu faci'a de pecatu; numai asia invetiaturile sale voru strabate la anim'a scolariloru. Din anima apoi religiunea va petrunde totu odata la inteligenti'a si va influentiá asupra voiei, cultivandu astfeliu omulu in tregu. — De aici inse urméza totu odata, ca religiunea nu este a-se „imprimá“ scolariloru cu b'at'a seau nu é'u'a.

4. In conformitate cu importanti'a obiectului se mai cere in fine, cá propunerea religiunei se nu-se arunce pe ultimele óre din di seau septemana, buna óra cumu se face in scólele comunale, ci unde numai se póte se i-se dedice primele óre de invetiamentu din di, anume órele dela 8—9. Scurtu, tóte mesurile se dovedésca, ca religiunea este o cauza seriósa, santa.

Oprindu-ne de astadata aici, întrebámu: cumu stámu noi Romanii in privinti'a acést'a? Marturisimu cu mare dorere a animei nóstre, ca reu, fórte reu. Dar cá se nu ni-se dica éراسi dintr'o parte seau alt'a, ca amu vorbitu din „motive neonesté“, vomu citá casuri concrete.

Cine este obligatu la noi a propune religiunea? Ni-se spune, ca preotii. Bine; dar cu fórte puçine esceptiuni, ei nu o propunu, ci insarcinéza propria autoritate cu acestu lucru pre invetiatorii respectivi, rezervandu-si dreptulu de a figurá de catecheti numai la esamenele publice, cu deosebire acolo, unde suntu remuneratiuni statorite anume pentru catechetulu scólei. Urmarile suntu usioru de prevediutu. Preotii credu, ca si-au „spalatu urechi'a“, ér invetiatorii tienu, ca nu suntu „detori“ a propune unu obiectu, carele nu este „alu loru“ si asia „facu ce potu“. Chiar si aceia dintre preoti, cari nu-se lapeda directu si faci'siu de acésta sarcina, vinu la scóla fórte neregulatu si nepregatiti, încátu numai „omóra tempulu“. Astfeliu religiunea, celu mai importantu obiectu de invetiamentu, a ajunsu „a cincea róta la caru“, spre cea mai mare dauna a educatiunei si instructiunei, si — a vietiei ulterioére.

Si de unde óre acésta urmare a d-loru preoti? Unii o spunu pe faci'a, ca nu suntu „platiti“ pentru acestu lucru, altii dicu, ca nu au „tempu“, ér altii fugu de scóla cá celu necuratu de cruce. Spre dovéda unu esemplu. Preutul I. C. din C. insarcinase si elu pre invetiatorii scólei a propune densii religiunea. La esamenulu de véra veni totusi si elu la scóla, luá catechismulu in mana si puse prim'a intrebare; inse indata la a dóu'a intrebare elu dete invetiatoriului cartea,

dîcîndu, ca i-s'a „facutu reu“ si parasi scól'a, fora a se mai întórce. Intr'altu anu d-sa nici nu veni la esamenu, desí erá de faci'a si superiorulu seu bisericescu, rev. d. vicariu Micu. Inainte de amiédiadi, fiindu a se tiené esamenulu in clas'a prima, elu díse, se incepemu numai, càci elu are se „boteze unu spuriu“. Botezulu a tienutu pana dupa órele 11, candu esamenulu din clas'a I erá gata. Dupa amiédiadi erá la rondu esamenulu in clas'a adóu'a. Cá se scape si de acest'a, parintele I. C. ne spuse inca la prandiu, cá are se „ingrópe unu Tiganu“, se scolá dela mésa si disparú, încátu r. d. vicariu Micu catra 7 óre de séra trebui se se întórca la Fagarasiu, fora a mai vedé in acea di faci'a parintelui I. C. Nota bene: I. C. este teologu absolutu, unulu dintre cei mai de frunte preoti din tractu, defensoru matrimonialu, omu fórte avutu etc.; ér cá catechetu avea o remuneratiune anuala de 40 fl.

Ne permitemu a tragé atentiunea ven. consistórie asupra acestui punctu, si a le rogá, cá se binevoiésca a pune odata capetu acestei stari pecátu de nesigura pe atátu de daunatiósa pentru educatiunea junimei nóstre; càci patimindu religiunea, patimescu si celelalte obiecte de invetiamentu, pentru ca patimesce educatiunea preste totu si disciplin'a in specia. Eca pentru ce la Germani deja pedagogulu Dinter (1760—1831) díse: „Invetiatoriloru, nu lasati se vi-se rapésca corón'a vóstra!“ (= propunerea religiunei.) Noi inse nu voimu, Dómne feresce, a provocá neintielegeri cu intrebarea, ca cine se propuna la noi religiunea. Propuna-o preotii ori invetiatorii, numai se o propuna cineva si se se scie: cine anume?

Adóu'a intrebare e: Cumu se propune la noi religiunea? Onóre esceptiuniloru; inse in genere ea se propune strictu dupa principiulu: „De aici pana aici!“ Astadi se dá lectiunea, in óra urmatória se intréba. Esplicarile seau lipsescu cu totulu, seau apoi ele suntu de natur'a celoru ce se dau teologiloru de profesiune, — subtilitati teologice. Órele catechetului in multe locuri suntu óre de — executiune, religiunea — celu mai urgisitu obiectu in ochii scolariloru.

Se intielege de sene, ca tractata astfeliu, religiunea nu mai este obiectulu sublimu, plinu de elemente culturale si invetiaturi mantuitoére, ci se degradéza la o simpla — desteritate mecanica. — Afora de acést'a amu vediutu chiar si in clas'a elementara catecheti intrebandu la esamenu cu catechismulu celu micu in mana. Nu se póte, cá scolarii se nu-si dica in sene: „Nu va fi vre-unu lucru mare a nu invetiá catechismulu; càci éca nici catechetulu nostru nu-lu scie!“ — Catechetulu F. din R. la tóte esamenele — elu punea intrebările si elu si-le si respundea. Nici unulu din scolarii sei nu erá in stare a dá unu respunsu incai de trei cuvinte legate.

Amu ospitatu doi ani, câte dóne óre pe septemana, la propunerea religiunei in cele 4 clase ale scó-

lei-modelu de langa institutul pedagogic din Prag'a. Catechetulu erá unu preutu teneru, eruditu si plinu de zelu si iubire catra inalt'a sa chiamare. Intrá in scóla cu baterea órei, se punea in faci'a scolariloru si standu pururea in petióre langa banc'a prima, intrebá pe scurtu lectiunea din ór'a precedentá si apoi trecea îndata la lectiunea urmatória. Nu vedeai urma de carte nici la elu nici la scolari, nici la esaminare, nici la propunere. Cartile scolariloru erau in pulpitulul bancelor, ale catechetului acasa. Elu propunea pururea liberu. Propunerea sa erá unu dialogu continuu între elu si scolari. O idee curgea din alt'a, fiacare conceptu se desvoltá si esplicá prin esemple practice si nimerite; despre virtute vorbiá cu focu si placere, despre pecatu cu ura si intristare.

De regula 5—8 minute înainte de espirarea órei, încheiá, dicându scolariloru: „Ceea ce v'am propusu astadi, se afla si in cartea vóstra. Cartile amana! Pagin'a x!“ Acumu catechetulu cetiá textulu cutare din carte, ici colea provocandu-se la esemplele din propunere, si apoi terminá: „Invetiati acést'a bine pana in ór'a viitória!“ — Pedepse nu avea, decátu unu cuventu de aducerea aminte, o admonitiune seau o mustraré. In primavér'a anului alu doile catechetulu mori. Erá pre la 2½ ore dupa amiédiadi. Scen'a, ce se produse in scóla, candu sós scirea acést'a, nu vomu uita-o in tóta viét'a nóstra. Plangeau scolarii cu totii in gur'a mare, cá si candu le-arú fi moritu parintii.

Atunci ni-amu dísu: „Candu ore vomu avé si noi atari catecheti?“

Adeveratu, ca manuale si alte ajutórie pentru catecheti ne lipsescu aprópe cu deseversire chiar si la religiune, ceea ce in adeveru nu ni face multa onóre. Teologii romani din Vien'a intreprinsera cu vre-o câti-va ani mai înainte traducerea unei catechetice de Déharbe; dar si ei se oprira la tomulu I. De altmintrea trebuie se o spunemu, ca catehetic'a acést'a nu este dupa lipsele si trebuintele nóstre; nóua ni-ar trebui un'a mai elementara. Se speramu, ca unulu seau altulu din catechetii nostri ni o va dá! Tragemu atentiunea ven. consistórie si asupra acestei parti a cestiunei!

In momentul, candu scriemu acestea, éca ni vine cól'a de prenuneratiune la unu opu, togmai precumu 'lu doriámu cu atát'a sete; este opulu: „Catechese pentru pruncii scolari din scólele elementare poporale“, de Titu Budu, pre care-lu anunciamu mai pe largu sub rubric'a „Bibliografia“ si din care reproducemu chiar in numerulu de faci'a cá de proba cateches'a: „Despre angerii pazitori.“ Mare servitiu face d-lu Budu scóleloru nóstre publicandu catechesele acestea; togmai pentru aceea le recomandamu cu totu de-adinsulu si dorímu, cá ele se nu lipsésca de pe més'a nici unui preotu, nici unui invetiatoriu romanu.

Despre angerii pazitori.

Catechesea pentru pruncii scolari din scólele elementare poporale.

(Proba din opulu de Titu Budu, anuciátu iu rubric'a „Bibliografia.“)

In prelegerea trecuta v'am graitu despre angeri si m'am bucuratu vediendu, cá voi cá nesce prunci buni m'ati ascultatu cu luare aminte; astadi voiu vorbi ceva despre angerii pazitori, si credu ca me veti ascultá si astadi cu bucuria si luare aminte.

Inainte de tóte am de a ve spune ceva despre angerii cei rei. Acei'a, iubittii mei, suntu atátu de rei, încátu totu mereu se încérca a insielá pre ómeni, vrendu a-i duce la pecate si prin aceste la iadu, adeca la perirea vecínica!

Vediuta-ti voi vre-odata: cumu alesiucesce míti'a dupa paseri? Paserea cáuta viermi sub corciu sarindu pre ici pre cóle pr'entre crengi, si éca odata numai míti'a, ce s'a ascunsu sub corciu, sare pre dens'a prinde iute între unghiiele sale pre biét'a pasere si o sugruma.

Asia si angerii cei rei — dracii — fiindu inca si mai vicleni si mai crudeli decátu míti'a, voiescu se prindia pre ómeni in laçurile sale . . . Seraci ómeni, cari se lasa a se prinde de diavoli! . . . Inse, iubittii mei, pentru aceea nu trebuie se ne tememu prea tare, càci Domnedieu, Tatalu nostru cerescu, se ingrigesce de noi. — Densulu ne tramite pre angerii cei buni, cá se ne apere!

In ór'a trecuta v'am spus, ce facu angerii cei buni; ce am dísu ca facu ei? — „Ei servescu lui Domnedieu.“ — „Bine!“

Luati aminte, acumu ve voiu spune, ca ce feliu de servitiu (slujba) facu angerii lui Domnedieu si ce a poruncitu Domnedieu angeriloru.

„Domnedieu a poruncitu angeriloru, cá se apere trupurele si sufletele ómeniloru!“ Ce a poruncitu Domnedieu angeriloru? Diceti acést'a cu totii!

Dintre voi cei mai mari adese-ori trebuie se aveti acasa grigia de pruncii cei mai mici si mai tineri, cá nu cumu-va se cadia, se nu ésa pre ulitia între vite seau cara, se nu cadia in apa si altele; inse acei prunci adese-ori nu grigescu bine, nu apera pre pruncuttii cei mici si nu socotu de ei precumu ar trebui si precumu le-au poruncitu parintii; ba adese-ori nici ca suntu destulu de tari, cá se póta ajutá pre fratii loru mici, déca i ajunge ceva necasu.

Cu totulu altufeliu stá acést'a, iubittii mei, cu angerii pazitori; densii implinescu tóte ce le-a poruncitu loru Domnedieu, ei au fórte mare grigia de noi. Angerulu, care e detoriu din porunc'a lui Domnedieu a te aperá, in totu minutulu e cu tine si langa tine; elu se duce cu tine in totu loculu, inca si nóptea e langa patulu teu; si ori cátu de mare primesidia (periclu) te ar ajunge, elu nu fuge de frica de langa

tine, căci angerii 'su tari, nu se temu si au destula potere, cá se te póta ajutá.

Santulu Petru, apostolulu, a fostu inchisu odata in temnitia; unu imperatu reu a voitu se-lu omóre, si pentru aceea l'a aruncatu in temnitia.

Acolo in temnitia s. Petru erá legatu cu lantiuri gróse si au tienutu paza langa densulu 16 ostasi. — Cas'a, in carea erá inchisu, avea 3 usi de fieru, si acelea erau incuiate cu lacati si zaruri tari. Acumu erá aprópe diu'a, in care acelu imperatu reu a voitu se dee pre s. Petru se-i taie capulu; inse in aceea nópte a venitu unu angeru si l'a mantuitu.

Dar cumu l'a mantuitu angerulu pre s. Petru? Fórte lesne. A ruptu celea dóue lantiuri, cá si cumu ar fi fostu nesce aגיע subtári, pre ostasi i-a adormitu, i-a culcatu la pamentu, cá si cumu culca ventulu holdele, a deschisu usile si a luata pre s. Petru de mana si l'a sloboditu!

Vedeti, iubittii mei, cátu de tari 'su angerii, si pentru aceea 'su si pazitori fórte buni; densii invingu si pre angerii cei rei, pre draci.

„Angerii apera trupurile si sufletele nóstre.“ Apera trupurile nóstre, adeca ne scutescu si ne apera de tóte necasurile trupesci, grigescu de noi, cá se nu ne rumpemu petiórelé, manele; ori se nu ne ajunga altu ceva necasu. Apera sufletele nóstre, adeca ne apera, cá se nu cademu in pecatu, ci se remanemu buni. Numai ómenii cei rei, cari nu asculta de angerii pazitori, nu remanu buni. Angerii ne apera cu acea grigia, cu care pastoriulu 'si ingrigesce turm'a s'a; fora cá se-i vedemu, ei suntu totu mereu langa noi si ne indémna spre cele bune, cá se potemu ajunge si noi in locuinti'a loru, in ceriuri; pre acesti angeri, cari apera cu asia mare serguintia trupurile si sufletele nóstre, i numimu angeri pazitori.

Candu v'ati nascutu fiacare din voi, Domnedieu asia a graitu catra unulu dintre angerii sei: „Du-te, padiesce prunculu acest'a, apera-lu de tóte relele, indémna-lu spre celea bune, cá se póta ajunge in ceriuri!“ Si acela, catra care a graitu Domnedieu asia, este angerulu vostru pazitoriu. Fiesce care dintre voi are atare angeru pazitoriu, care a facutu si face fórte multu bine cu voi; densulu apera trupurile si sufletele vóstre, si pentru aceea si voi „trebuie se fiti lui multiamitori, se-lu onorati, se-lu rogati si se ascultati de elu.“

Cu ce sunteti dara voi detori catra angerii vostri pazitori? Spuneti acést'a cu totii!

Ori in ce locu sunteti, angerulu vostru pazitoriu este cu voi, nu-lu poteti vedé, si densulu totusi este langa voi; deci, iub. m., aduceti-ve aminte totu deaun'a de angerulu vostru pazitoriu si nu faceti nici unu lucru, care l'ar superá pre densulu! Déca acasa seau in biserica ve rogati cu evlavia (pietate), déca ascultati cu bucuria si cu graba de parintii vostrii, se bucura angerulu vostru pazitoriu, căci lui numai rogatiunile si ascultarea i placu. — Inse sciti de ce nu se bucura

angerulu pazitoriu? — De ceea ce e reu! Dreptu aceea grigiti, cá se nu ve véda angerulu facându ceva reu, fiti totu deaun'a umiliti si ve portati cu cuviintia; candu ve scolati deminéti'a, indata ve imbracati, nu graitu cuvinte necuviintióse si nu cantati cantari urite. — Cantarile si vorbele frumóse le asculta cu placere angerii pazitori, inse unde audu vorbe si cantari urite, fugu cu superare, si in locul loru indata vinu angerii cei rei — diavolii; adeca: vine miti'a si prinde pase-rea; vine diavolulu si prinde sufletulu.

„Prunculu celu bunu mai incolo se si róga catra angerulu seu pazitoriu,“ preste di baremi deminéti'a si sér'a. Dar e bine se ve rogati catra angerulu vostru pazitoriu mai alesu atunci, candu mergeti unde-va singuri si candu veniti in ispita de a face ceva reu, pentru cá se alunge dela voi cugetele cele rele.

Prunculu celu bunu apoi si asculta de angerulu seu pazitoriu. Angerulu celu pazitoriu totu mereu admoniéza prunculu, pre care trebuie se-lu apere din porunc'a lui Domnedieu. Deminéti'a i graiesce astufeliu: „Scóla si di rogatiunile de deminéti'a!“ In biserica i díce: „Radica-ti manile si te róga cu pietate!“ Déca prunculu trece pre langa gradinile altor'a si vede pre pomi póme frumóse, angerulu pazitoriu i díce: „Dà-le pace, nu te atinge de ele, nu furá, căci a furá e pecatu!“

Aceste angerulu pazitoriu nu-le díce in urechile nóstre cu vorba inalta, ci in anim'a nóstra le graiesce astfeliu; noi 'lu audímu, inse altulu de langa noi nu 'lu póte audí. Ascultati dara, iubittii mei, de angerulu vostru pazitoriu; elu voiesce binele vostru si déca veti ascultá de densulu, ve va conduce la ceriu, si cá si densulu si voi veti vedé faci'a lui Domnedieu.

Pentru cá se ve aduceti aminte totu deaun'a de angerulu vostru pazitoriu, invetiati viersulu acest'a:

*Eu am angeru pazitoriu,
Alu vietii 'ndreptatoriu,
Pre Elu de-lu voiu ascultá,
La ceriu me va inaltá.*

Asia dara, iubittii mei, astadi v'am vorbitu despre lucruri frumóse si placute, din cari poteti vedé, cá Domnedieu nu este numai puternicu, ci si induratu catra noi. — Pre angeri i-a facutu Domnedieu nu numai pentru sene, ci si pentru noi. Elu ni-i tramite, cá se ne ajute si se ne apere pre noi, deci fiti totu deaun'a multiamitori catra Domnedieu pentru bine-facerile sale.

Cá se vedeti, cátu de tare i place angerului pazitoriu a ajutá ómeniloru celoru buni, ve voiu spune o istorióra; fiti cu luare aminte!

A fostu unu santu parinte cu numele Ioanu, care fórte tare iubiá pre angerulu seu pazitoriu si ascultá de densulu, si pentru aceea si angerulu adese l'a ajutat. Intre altele, densulu avea o casa, in carea tienea vre-o câti-va seraci si bolnavi, de cari socotea si gri-giá densulu. S'a intemplatu odata, ca acelu s. Parinte

a trebuitu se m^{er}ga se aduca la bolnavii sei apa dintr'unu locu departatu, si pre candu s'a intorsu in casele bolnaviloru, t^ote erau curatite, meturate, paturile ascer-nute si blidele spalate. De ac^{es}t'a uimindu-se santulu Parinte, a intrebatu pre bolnavi, ca cine a curatitu in casa? Bolnavii toti au respunsu: „Ai fostu D-Ta, sante Parinte.“ — Sciindu inse densulu, ca a fostu departe de locuint'a s'a, a disu bolnaviloru: „Nu, fratii mei, eu n'am fostu, ci s'a induratu angerulu meu celu pazitoriu, si ac^{el}'a a venitu de a curatitu in locul meu casele n^{ost}re!“

(Istori^or'a ac^{es}t'a se se invetie cu elevii in modulu indegetatu).

Biografie istorice.

Arabii in Spani'a.

1. Dupa ce Arabii supusera Asi'a mica si Africa de mi^{ed}ia n^opte pana in marea atlantica, ei nu se indestulira cu at^{at}'a, ci-si propusera a cuceri si Europa si a-i impune credint'a mahomedana. De d^{ou}e parti, ca cu d^{ou}a c^orne, atacara ei Europa, la apusu in Spani'a si la resaritu in regiunile Constantinoplei.

2. In Spani'a domniau pe atunci Estu-Gotii, cari navalindu in tier'a ac^{es}t'a, infiintara aici imperiulu estu-goticu. Unii din Goti, nemultiamiti cu regele loru Rodrigo, chiamara intru ajutoriu pre Mus'a, comandantele Arabiloru din Africa, carele nici ca intre lasa a se folosi de ac^{es}ta oca siune binevenita, tramitiendu-le indata pre subcomandele seu Taric. Ac^{es}t'a trecu in Spani'a pe la „Colonele lui Hercule“ (cari de aici incolo se numira „Colonele lui Taricu“, in limb'a arabica „Gebel al Taric“, scurtatu „Gibraltaru“), batu pre Goti la Xeres dela Frontera 711, cuceri apr^ope t^ota Spani'a si-si puse resiedint'a in Toledo. La anulu 732 locutiitoriulu Abderrhaman intru cu 400.000 Arabi prin pasurile bascice in Franci'a; aici inse Carolu Martelu, „major domus“ seu ministru alu curtii regesci, batu pre Arabi totalu intre Tours si Poitiers (a se ceti: Tur si Poathie), resping^undu-i indereptu in Spani'a.

In urm'a acesteia Arabii, cari in Spani'a se numiau Mauri, nu mai facura incercari de a trece Pireneii; in Spani'a inse ei domnira apr^ope optu seculi. Locutiitoriulu Abderrhaman, unu principe din cas'a Omaidiloru, se declaru de califu independentu, fac^undu Cordov'a de capitala a califatului seu.

3. Domnirea Mauriloru inse a fostu pentru Spani'a unu periodu de prosperare si fericire. Agricultur'a, industri'a, comerciulu, artele si sciintiele ajunsera sub ei la cea mai inalta infflorire. Se cladira o multime de canaluri pentru adaparea semenaturiloru, mai cu s^ema in tienaturile mai secetose, incatu tier'a intregu semenu mai multu cu o gradina cultivata. Armele cari se faceau aici, vasale de porcelanu, caramidile smaltiuite si cu deosebire pielea de Cordova („cordovanu“) erau renumite in t^ota lumea. Minele

de metalu aduceau statului pe anu unu venitu de 46 milione taleri. Se cladira mosiee si casteluri pomp^ose, buna ora mosieea din Cordov'a, castelulu Alcazar seu Azzahra de langa Cordov'a, dar mai cu s^ema castelulu Alhambra de langa Granad'a, carele si astadi in ruinele sale st^orce admiratiunea privitoriloru.*) Se infiintara 17 universitati, cari erau cercetate chiar si de Crestini, si 70 bibliotece publice, intre cari cea din Cordov'a cu 600.000 tomuri. Cetatile se impleau de locuitori laboriosi, tier'a se acoperia de sate inffloritorie. Asia d. e. singura capital'a Cordov'a avea 212.000 case si 600 mosiee. Numerulu locuitoriloru din Spani'a era pe atunci de d^{ou}e ori mai mare decatu astadi. Meritulu celu mai mare la ac^{es}ta infflorire compete califului Abderrhaman III si Hachem II († 976).

4. Cu t^ote acestea Maurii nu se potura stabili definitivu in Spani'a; imperati'a loru incep^u a decad^e si in fine apuse cu totul. Causele au fostu: de o parte neintielegerile interne, certele de tron si de aici aternarea califiloru dela vezirii loru; de alta parte: dorint'a nestramutata a Crestiniloru de a se scapa de ac^{es}ta dominatiunea — straina si dupa sange si dupa lege. Mai antatu incepura a scutura jugulu mauritanu provinciele din Nordulu Spaniei. Deja la anulu 750 Asturi'a respinse pre Mauri de pe teritoriulu seu si se facu statu independentu. La anulu 1035 urma Leonu, apoi Castili'a, Navar'a, Aragoni'a, Cataloni'a si asia mai departe, pana candu in fine nu remase Mauriloru decatu cetatea Granad'a cu teritoriulu spre mi^{ed}ia-di dela ea pana in mare, unde domnirea loru straluci pana catra finea secululu alu 15-le in splendorea ei de odiniora. Pe atunci Granad'a avea 400.000 locuitori; astadi ea are numai 70.000. Candu inse Ferdinandu Catholiculu, regele Aragoniei, se casatori cu Isabell'a, mostenitori'a tronului regescu din Castili'a, atunci bat^u ora si pentru ultimulu restu alu domnirii arabice in Spani'a. Ferdinandu, acumu domnu preste d^{ou}a regate, plec^u la anulu 1491 cu 80.000 Spanioli in contra cetatii Granad'a, in carea se inchise ultimulu califu Boabdil, aponderandu-se cu barbatia mai multe luni. In fine vediendu, ca ori ce resistintia este de giab'a, Boabdil supuse de buna voia cetatea si se inchina lui Ferdinandu — 1492. Plinu de bucuria, ca a reusitu a scapa Spani'a cu totul de sub dominatiunea strainiloru, Ferdinandu acord^u lui Cristoforu Columbu seu Colonu la cererea sa trei n^{ai}, cu cari ac^{es}t'a plec^u in acelasi anu spre a descoperi — Americ'a.

Correspondintia.

Dragusiu, 30 Maiu 1877.

Unu esamenu de vera.

Domnule redactoru! Indata dupa ce cetii in Nr. 20 alu stimabilulu d-tale organu tractatulu:

*) Alhambra a inspiratu si poetulu nostru Vasile Alexandri poesi'a de acelasi nume.

„Esamenele in scóla poporala“, avui si eu oca-
siune a asistá la unu esamenu de véra in comun'a
mea natala Ucea-inferióra, esamenu, despre care
potu afirmá cu totu dreptulu, ca a fostu „tipulu si
asemenarea“ esamenului descriu de domnulu Budu in
acelu numeru alu „Scólei Romane.“ De óra ce unu
morbu nu-se póte vindecá ascundiendu-lu, ci numai
marturisindu-lu medicului, carele fiindu de lipsa va taiá
chiar si in carne via, numai se scape viéti'a pacientu-
lui, pentru aceea Te rogu, d-le redactoru, a-mi acordá
puşinu locu in fói'a d-tale spre a face pe scurtu de-
scrierea esamenului amintitu!

In 22 Maiu a. c. st. v. d-lu parochu localu a
anunCIatu in biserica, ca dupa amiédiadi „va dá das-
calulu esamenu cu copii.“ Pre la 2 óre me dusei si
eu la scóla. Aici affai unu numeru frumosu de copii
si copile, ceea ce-mi facú o mare bucuria; dar bucuri'a
mi-se stemperá indata ce vediu pre invetiatoriu la mésa
arangiandu nescari chârthie mangite, ce se diceau
a fi catalogulu si classificatiunea de esa-
menu, si standu cu peleri'a pe capu, fora a-si
aduce aminte, ca „loculu acest'a santu este“, fora a se
sfii de scolarii sei, fora a se gená de cei doi óspeti
presenti si fora a se teme de Domnedieu.

Aflandu ca cei „asteptati“ nu voru sosi in graba,
am parasitu pe unu momentu scóla. Dupa o óra in-
torcându-me éraşi, affai scolarii — singuri. Cá se nu
stau fora lucru, luai cret'a si scriindu pe tabla cuventu-
tulu „ac“, provocai pre unu scolaru micutiu se —
cetésca; atunci inse unulu dintre cei mai marisori me
facú atentu, ca scolarii din banc'a, catra carea me adre-
sasem, nu sciu nici „sloveni“, càci suntu „la roga-
tiuni.“ Dupa aceea 'mi aratá o banca de-o-parte, in
carea dicea, ca siedu scolarii, cari suntu „la slove-
nitu“, in fine in alte trei bance erau scolarii, cari
suntu „la cetitu.“

Éta dara, d-le redactoru, ca si in scóla nóstra
suntu trei despartieminte, numai nu dupa cumu arata-si
d-ta in „Scóla Romana“ Nr. 14 si 15, ci dupa o im-
partire cu multu mai simpla, si adeca:

Despartimentulu I: scolarii cu „rogatiunile.“

Despartimentulu II: scolarii, cari „slovenescu.“

Despartimentulu III: scolarii, cari „cetescu.“

Am provocatu apoi pre unulu din despartiemen-
tulu „slovenitoriloru“, carele a si cetitu cuventulu „ac“,
firesce dupa ce mai antâiu l'a „slovenitu“: a—ca =
ac. Dupa aceea am scrisu cuventulu „rac“, si unu
copilu a cetitu: „cr—a—ca = rac.

Pre la órele 3½ sosi in fine d-lu parochu si di-
rectoru localu, de impreuna cu mai multi insi din co-
mitetu; acumu se incepú esamenulu si anume cu:

Religiunea, din carea se invetiase: „Pentru ro-
gatiunile,“ „Imperate cerescu,“ „Prea santa Treime,“
„Tatalu nostru“, „Lumina lina“, „Invrednicesce-ne“,
„Acumu slobodiesce“, apoi „rodurile“ „poruncile“ si
ce se mai afla in „Bucóvna“; ér scolarii mai marisori
invetiasera vre-o 5 foi din „Catechismu“. Prim'a

intrebare din acestu obiectu fú: „**Di, mè!**“ la care
unu scolaru respunse indata: „Veniti, fiiloru,
ascultati-me pre mine“ etc., etc., intogmai cá in
carte, fora a lasá seau a adauge undeva ceva. S'a
luatu apoi:

Istori'a biblica dupa acelasi metodu, adeca de
rostu, mehanice. Dupa acést'a a urmatu:

Cetirea. Mai antâiu s'a examinatú despartiem-
tulu „slovenitoriloru.“ Manualulu a fostu: „Prim'a carte“
de I. P., din care scolarii ajunsera in decursulu anului
pana la pagin'a 15, totu in modulu aratatu mai susu,
adeca: es—o—em—en = somn. Dupa „slovenitori“
urmara „cetitorii“, cari cetira si ei ceva. Atâtu „slo-
venitorii“, câtu si „cetitorii“ veniau unulu dupa altulu
la mésa si cetiau d-lui directore, formandu unu sîru
lungu din banca pana la mésa, — strictu dupa meto-
dulu individualu.

Acumu veni:

Computulu. Primulu, seau adeca „prim'a“, càci
erá fic'a d-lui parochu, primí dela tatalu seu tem'a:
„678,584 se se impartiésca cu 4!“ Totu asia s'a
urmatu si cu alti scolari; fiacaruia se dictá unu nu-
meru si i-se dícea se inmultiésca seau se impar-
tiésca cu 2 seau cu 3.

De geografia, istoria etc. nici vorba, si asia s'a
finitu totu lucrulu.

Esamenulu s'a incheiatu prin urmatóriele cuvinte,
ce d-lu parochu si directoru localu le adresá invetia-
torului Nestoru Cucu: „Fiíndu ca ti-a ajutatú
Domnedieu de ai fostu sanetosu, d-ta si co-
pii, si a-ti potutu face unu esamenu asia
bunu (?!), te indetorezu **se platesci o védra
de vinu.**“

De s'a beutu védr'a seau nu, nu sciu, pentruca eu
am plecatu catra casa; densii inse s'au dusu cu totii
la birtu, unde, dupa cumu am intielesu, au remasu pana
dupa mediulu noptii.

Acumu fia-mi permisú a observá, ca comun'a
Ucea-inferióra numera 150 familie, tóte romanesci
gr. or.; parochu este d-lu Iosifu Oprisiu, notariu
frate-so Nicolau Oprisiu. Intrebu: Déca d-lu pa-
rochu ar fi la inaltínea misiunei sale, óre nu amú poté
stá noi cu invetiamentulu „si mai bine“?

Primesce, d-le redactoru, asecurarea respectului,
ce-Ti detorescu!

Georgiu Buzulescu.

Bibliografia.

„Catechese“ pentru pruncii scolari din scólele ele-
mentare poporale.

Cartea se afla sub presa, inse d-lu autoru a
emisu dejá cóle de prenumeratiune, facundu totu odata
urmatoriulu apelu:

Prea-onoratu cleru romanu!

„Intre obiectele, ce se propunu in scóla popo-
rala, loculu celu de antâiu 'lu ocupa religiunea, pentru-
ca singuru la lumin'a religiunei crestine omulu póte

corespunde pre deplinu destinațiunei sale si a-si ajunge scopulu ultimú alu seu. — Pentru aceea e de lipsa, cá atátu catechetulu, cátu si invetiatoriulu se puna celu mai mare pondu pre crescerea religiósá-morala a tinerimei scolare; religiunea crestina se fia bas'a intregu invetiamentului din scól'a poporala. Spiritulu ei se insufe tóta propunerea invetiatoriului.“ (Planu de invetiamentu pentru scólele poporale din dieces'a Gherlei.)

In acestu intielesu dispune prea-veneratulu ordinariatu alu diecesei Gherlei pentru instruirea prunciloru scolari in religiune. Am cetitu si planurile de invetiamentu edate de celelalte prea-venerate ordinariate a dieceseloru romane, si tóte, tóte, numai si numai religiunea o punu de bas'a invetiamentului. Afora de acést'a tóte Ordinariatele dispunu si catechisarea tenerimei prin parochii respectivi, facându acést'a laudatele ordinariate cu tóta rigórea.

Propunerea religiunei — a catechismului — trebue se se faca prin explicare, prin catechisare.

Sciú cá e greu a invetiá pruncii la preceperea rogatiuniloru si a inchiaturiloru credintiei crestine; sciú acést'a din propri'a-mi esperintia, cá fostu capelanu si docente la o scóla poporala romana.

Atunci m'am convinsu pré deplinu, cá catechetulu si si docentele are fórté mare lipsa de unu opu, care se cuprinda in sene explicarea catechismului, respective a inchiaturiloru credintiei nóstre, a rogatiuniloru, a serbatoriloru, a vietiei pamentene a Domnului nostru Isusu Christosu si altele

Acumu cá oficialu la cancelari'a diecesana m'am convinsu si mai tare despre lips'a unui atare opu, deóre-ce am vediutu pedepsindu-se unii pentru necatechisarea tenerimei, si am cetitu si auditu escusările altór'a, ca n'au manuale pentru catechisare.

Aceste m'au indemnatu la prelucrarea „**Catechiseloru pentru pruncii scolari din scólele elementare poporale**“ dupa cei mai renumiti auctori, care astadi gatindu-le — in sperare ca voru fi bine-primate — le-am datu sub tipariu.

In acele catechese se cuprinde explicarea toturoru intrebariloru din catechismu, precum si a rogatiuniloru, explicarea vietiei pamentene a Domnului nostru Isusu Christosu si alte catechese ocazionale. — Si pentru-cá prea-veneratulu cleru si domnii docenti se véda modulu, cumu 'su prelucrate acele catechese, un'a dintr'ensele o acludu la acésta cóla de prenumeratiune.

Se-si aduca aminte fratii preoti: cá suntu flori, cari inflorescu numai in primavéra, si déca nu inflorescu atúnci, mai târdiu flórea loru e raritate. Atare flóre e pietatea. Acést'a trebue se o planteze si cultiveze indata ce atingu anim'a prunciloru celea de antáiu radie ale credintiei.

Aduceți-ve aminte, fratiloru preoti si docenti si de cuvintele s. Gregoriu díse despre rogatiunea Domnului „Tatalu nostru“: „Rogatiunea Domnului e fluviu, preste care póte innotá elefantulu; inse e si valcéua,

preste care póte trece si mielusielulu“, si nisúiti a trece si generatiunea cea tenera a natiunei nóstre preste acelu fluviu la fericirea eterna, si: „Vi se va dá plat'a buzelorú Vóstre.“ (Pild. c. 12. v. 5.)

Acestu opu va fi de 15—16 cóle si va cuprinde la 55—60 catechese. De sub tipariu va esí in lun'a Augustu, si indata se va espedá la domnii prenumeranti, cá inca inainte de inceperea cursului scolariu venitoriu se-lu aiba a-mana.

Pretiulu de prenumeratiune — in sperare cá voiú fi partinitu prin prea-veneratulu cleru romanu — 'lu defigu numai la **1 fl. 50 cr. v. a.**

In urma insemnu, cá pentru incungiurarea speseloru postale opulu 'lu voiú tramite francatu la toti domnii prenumeranti, carií apoi dupa primire voru binevoi a-mi tramite pretiulu de prenumeratiune. Si pentru-cá subscrisulu se nu aiba prea multe spese cu espedarea opului, cu stima fratiésca me rogu de preonoratii domni protopopi districtuali, cá se binevoiésca a luá asupra-si sarcin'a de colectare a prenumerantiloru, pentru care serviciu dela 10 esemplarie prenumerate voiú dá unulu cá rabatu si apoi voiú tramite totu la prea-onoratii domni protopopi deodata tóte esemplariiele prenumerate din respectivulu districtu, éra déca acést'a nu ar' poté se o faca prea-on. d-ni protopopi, voiú tramite opulu deadreptulu la prenumeranti.

Gherl'a in diu'a Inaltiarei Domnului nostru Isusu Christosu la ceriu, anulu 1877.

Titu Budu,

concupistu episcopu, vice-notariu
si asesoru consistorialu.

(Aprecierea nóstra a se vedé in articulu primu din acestu numeru! R. S. R.)

„**Pomaritulú**“ întócmitu cu deosebita privire la gradin'a scolara. De D. Comsi'a. Cu numerósá ilustratiuni intercalate in textu. Sábiiu. Editur'a autorului. Tipografi'a Iosifu Drotleff & Comp. 13 cóle octavu. Pretiulu 1 fl.

Éca in fine a aparutu cartea, asteptata de invetiatorii nostrii cu unu neastemperu explicabilu. Modulu, cumu tractéza d-lu autoru obiectulu seu, este cunoscutu lectoriloru nostri din anulu trecutu, candu amu reprodu su in „Scól'a Romana“ vre-o cáti-va articoli, publicati mai inainte in „Foisior'a Telegrafului Romanu.“ Cartea stá la inaltímea sciintiei de astadi, si nu ne indoimu, ca ea va produce o reforma salutaria pe terenulu tractatu de d-lu Comsi'a. Spre acestu scopu inse se cere, cá opulu se fia imbraşiatu de publiculu romanu cu caldur'a ce o merita sub tóte punctele de privire.

Pentru cá lectorii nostri se se póta convinge despre cuprinsulu interesantu si bogatu alu cartii, vomu reproduce aici tabl'a materieloru tractate in ea:

Prefați'a (I—VIII): Folósele pomaritului. Starea pomaritului la noi. Gradin'a scolara cá midilocu pentru ameliorarea pomaritului.

Introducere: Partile pomului. Impartirea pomilor dupa fructe, forma, marime si tempulu cócerei fructelor.

Partea antãia: Prãsirea pomiloru. Cap. I: Prãsirea pomiloru din sementia: Notiuni generale. Sementi'a. Scól'a de sementu. Scól'a provisorica. Pregatirea pomisoriloru. Cap. II: Prãsirea pomiloru din sade, butasi si pri seau vlastãri: Sadele-Butasii. Pui seau vlastãrile. Cap. III: Scól'a de altoitu: Positiunea. Pamentulu. Ingradirea. Rigolarea. Impartirea. Distanti'a altoiloru. Transplantarea. Cap. IV: Altoirea: Notiuni generale. Surceii nobili. Paduretii de altoitu. Úneltele, legaturile, cër'a si resin'a de altoitu. Altoirea in despicatura. Copularea. Semicopularea. Altoirea laterala. Altoirea in cõja. Ocularea. Tempulu altoirei. Tractarea altoiloru in vér'a d'antaia. Cap. V: Cultur'a altoiloru: Notiuni generale. Croirea trunchiului pomiferiloru, drupiferiloru si nuciferiloru. Croirea corõnei. Tractarea pamentului in scól'a de altoitu. Scõtirea si pastrarea altoiloru, — pachetarea loru si a surceiloru nobili. Cap. VI: Pomii pitici si cultur'a loru: Piramid'a. Column'a. Globulu seau pomulu rotundu. Pocalulu seau caldarea. Furc'a. Palmef'a. Cordõnele.

Partea a dou'a. Cultur'a pomiloru. Cap. VII: Alegerea si intocmirea pometului: Clim'a. Positiunea. Pamentulu. Localitatile potrivite pentru un'a seau alta specia de pomi. Distanti'a pomiloru. Cap. VIII: Plantarea pomiloru. Facerea gropiloru. Alegerea si pregatirea pomiloru. Tempulu plantarei loru. Plantarea insasi. Parii si paruitulu pomiloru. Cap. IX: Tractarea pomiloru: Retezarea crengiloru. Tractarea mai departe a corõnei. Proptirea, brezdarea, intinerirea pomiloru. Realtoirea pomiloru betrani. Inlocuirea pomiloru periti. Tractarea pamentului in pometu. Cap. X: Animalele stricatiõse pomiloru, bólele si alte neajunsuri. A. Animalele: Sugatóriele. Paserile. Omidele-Gandacii de Main si coropisnitiele. Diverse alte insecte. B. Bólele: Teciunele. Cangren'a. Curgerea de guma si idropic'a. Galbinarea si otic'a. Man'a. Incolacirea si petarea franzelor. Putredirea lemnului. Nerodirea. C. Alte neajunsuri: Muschiulu. Buretii si rugin'a. Brum'a si gerulu. Secet'a si ploile. Grandin'a, néu'a si vijeliile. Cap. XI: Cultur'a diverselor specii de pomi: Perulu. Perulu. Gutuiulu, scorusiulu si sorbulu. Ciresiulu si visinulu. Prunulu. Perseculu, caisiulu migdalulu si cornulu. Nuculu, castanulu si alunulu. Fragariulu si smochinulu. Strugurelulu si agrisiulu. Smeur'a, murele si macesiulu. Viti'a de viia.

Partea a trei'a. Culesulu, conservarea si intrebuintiarea pómelor. Cap. XII: Culesulu si conservarea. A. Culesulu: Úneltele necesarie la culesu. Candu si cumu se se culéga? B. Conservarea: Localulu si mobilele localulu de iernatu. Pachetarea pómelor menite pentru transportu. Cap. XIII: Intrebuintiarea pómelor. A. Úscarea. B. Prepararea lictariului. C. Prepararea vinulu de pôme: Pisatóriele si pisarea. Téscurile si tescuirea. Pivniti'a. Butile. Tractarea vinulu in pivniti'a. D. Prepararea rachiului, olenulu si ogietulu de pôme.

Adausu. I. Cultur'a gardului viu: Folósele. Prãsirea peduceiloru. Pregatirea terenulu. Plantarea peduceiloru. Croirea si tractarea. Impletirea si tractarea mai departe. II. Prepararea compostulu.

Adjustarea cartii in tóta privinti'a este fõrte eleganta, pretiulu moderatu.

Recomandãmu deci cu caldura cartea d-lui Comsi'a tuturoru invetiatoriloru, preotiloru si economiloru romani; ea inse se póte folosi fõrte bine si cá manualu in man'a scolariloru, firesce in clasele superiõre si cu deosebire in scólele de Domineci.

Varietati.

(Catra onor. publicu romanu.) Subscrisulu am inca la dispoziþiune mai multe esemplarie din cele doue scrieri publicate sub numele meu. Acele scrieri sunt:

1. Incercari in Literatura, pretiulu 1 fior.
2. Asupr'a Situatiunei, pretiulu 60 cr.

Mi iau voia a aduce la cunoscinti'a on. publicu romanu, cá din vendiarea esemplarielor restante diumatate venitulu 'lu destinezu in favõrea soldatiloru romani raniti.

Comandele si banii se voru adresá domnului Diamandi Manole, comerciante in Brasiovu.

I. Al. Lapedatu.

Concursu.

[3] 1-3

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a Sintesci, protopopiatulu gr. or. Fagetu, se escrie prin acést'a concursu cu terminulu pana la **29 Iuniu 1877**, candu va fi si alegerea.

Emolumentele suntu: 315 fl. v. a., 8 orgii de lemne (din cari are a se incaldí si scól'a), 4 jugere de pamentu fenatiu, cortelu liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati, cá recursele loru instruate conformu dispusetiuniloru stat. org. bis. si adresate comitetulu paroch. din Sintesci, se-le subscérna Prea On. Domnu. Prot. *Atanasiu Ivanovicu* in Fagetu pana la terminulu pusu.

Sintesci, in 1 Iuniu 1877.

In contielegere cu D-lu protopopu:
Comitetulu parochialu.

Concursu.

[4] 1-3

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a Luncaniu, prot. gr. or. a Fagetulu, se escrie concursu cu terminulu de **siese septemani dela prim'a publicare in acést'a fõia**.

Emolumentele suntu: 200 fl. v. a., 4 orgii de lemne, 2 jugere de livada, cortelu liberu cu $\frac{1}{2}$ jugeru de gradina.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati, cá recursele loru instruate in sensulu stat. org. bis. si adresate comitetulu parochialu, se-le subscérna Prea On. Domnu. *Atanasiu Ivanovicu*, protopopu in Fagetu.

In fine compentii au a-se infaçiosia intr'una din Dominicii seau serbatori in comuna, spre a-si aratá desteritatea in tipicu si cantari.

Luncaniu, in 1 Iuniu 1877.

In contielegere cu D-lu protopopu:
Comitetulu parochialu.

Concursu.

[5] 1-3

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a Bichigiu, protop. gr. or. alu Fagetulu, se escrie concursu cu terminulu de **siese septemani dela prim'a publicare in acést'a fõia**.

Emolumentele suntu: 300 fl. v. a., 8 orgii de lemne (din cari are a se incaldí si scól'a), cortelu liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati, cá recursele loru adresandu-le comitetulu parochialu, se le subscérna D-lui Prot. *Atanasiu Ivanovicu* in Fagetu.

Bichigiu, in 1 Iuniu 1877.

In contielegere cu D-lu protopopu:
Comitetulu parochialu.